

על משחק הרביעיות וכמה דרכים לפתוח את היחידות

הנחיית כלליות וכללי המשחק

בתכנית **מסע בלוח השנה** יחידות משני סוגים: יחידות העוסקות בחגים ויחידות העוסקות בימי זיכרון. בכל יחידה העוסקות בחג יעסקו התלמידים במושגי היסוד הקשורים לחג בדרך משחקית. בקובץ זה אנו מציעים שתי דרכים עיקריות לפתוח את היחידות:

1. הדרך המומלצת מבוססת על הכנת קלפים למעין משחק רביעיות.
2. דרך אחרת מבוססת על הכנת תעודת זהות לחג.

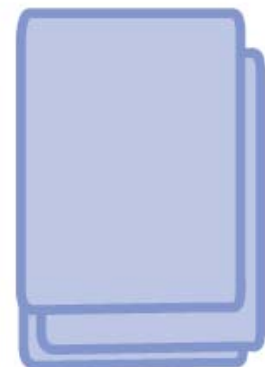
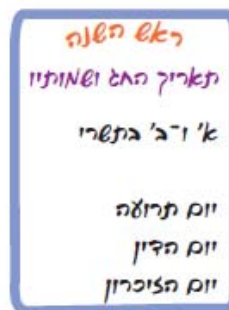
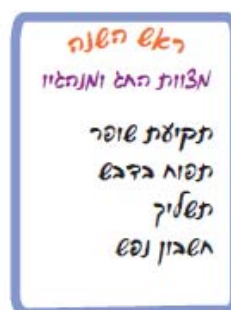
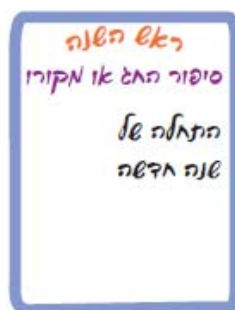
1. משחק רביעיות

הנחיות להכנת הקלפים

בכל חג ייצרו התלמידים ארבעה קלפים, וכך, במהלך השנה, עם לימוד עוד ועוד חגים, ילך מספר הקלפים ויגדל. כדי להתחיל לשחק במשחק יש צורך ב-16 קלפי משחק לפחות. אם כך, התלמידים יוכלו להתחיל לשחק אחרי שילמדו ארבעה חגים, כלומר כבר אחרי שמחת תורה. התלמידים יכינו את ארבעת הקלפים על כל חג על פי הפתקים המופיעים ב"לוח הפתקים" שבעמוד הראשון בכל יחידה בספר שלהם. תחילה יכתבו התלמידים על כל ארבעת הקלפים את **שם החג** (שם החג יהיה הכותרת של הרביעייה). מתחת לשם החג יכתבו על כל קלף תת-כותרת אחרת:

- על קלף הראשון – **תאריך החג ושמותיו**
- על הקלף השני – **מצוות החג ומנהגיו**
- על הקלף השלישי – **סיפור החג או מקורו**
- על הקלף הרביעי – **החג שלי**

מתחת לתת-הכותרת יכתבו התלמידים את פרטי המידע על פי המידע שימצאו בפתקים. בכרטיס "החג שלי" יציירו התלמידים, או יכתבו, דבר אחד האהוב עליהם בחג. **חשוב, שהתלמידים יכתבו את המידע בנוסח קצר ומתומצת.** לדוגמה, הקלפים של ראש השנה אמורים להראות בערך כך:

שימו לב!

• במשחק רביעיות "רגיל"

כתובים בכל קלף שמות כל הקלפים שעל השחקן לאסוף כדי להשלים רביעייה כלשהי.

• במשחק שלנו

לא נכתוב בכל קלף את שמות הקלפים האחרים השייכים לאותה רביעייה, ועל השחקנים לזכור אילו קלפים חסרים להם כדי להשלים כל רביעייה.

זו אינה משימה קשה, מפני ששמות הקלפים בכל רביעייה זהים ("תאריך החג ושמותיו", "מצוות החג ומנהגיו", "סיפור החג או מקורו" ו"החג שלי"), והם מוזכרים בשאלה 1 בכל יחידה.

הערות על הכנת הקלפים:

1. בחגים הראשונים רצוי להכין את הקלפים עם התלמידים יחד.
2. על התלמידים לכתוב על הקלפים אך ורק את המידע הנחוץ בכל קלף (לפעמים יש בפתקים פרטי מידע נוספים, אך אין צורך להעתיק אותם לקלפים).
3. חשוב מאוד להכין את הקלפים על נייר בריסטול כדי שישמרו לאורך זמן (רצוי גם לניילן אותם).
4. כמו כן, כדאי לחשוב מראש על אריזה מתאימה שאפשר לאכסן בה את כל קלפי המשחק לאורך כל השנה. אפשר לחלק לתלמידים מעטפה גדולה או להכין אתם בכיתה קופסאות או שקיות אישיות לשמירת הקלפים.

כללי המשחק

כדאי לשחק את המשחק בקבוצות של שלושה עד ארבעה שחקנים.

המטרה: לאסוף כמה שיותר רביעיות (ארבעה קלפים של אותו החג).

מהלך המשחק:

1. תחילת המשחק: מערבבים את הקלפים ומניחים אותם בערמה כשפניהם למטה. כל שחקן מקבל ארבעה קלפים. קובעים מי יתחיל וממשיכים עם כיוון השעון.
2. שחקן שרוצה לאסוף את קלפים של חג מסוים, ראש השנה, למשל, יפנה לשחקן אחר וישאל: "האם יש לך 'ראש השנה'?" אם נענה בחיוב, ימשיך וישאל: "האם יש לך את הקלף 'מצוות החג ומנהגיו'?"
- אם השחקן השואל קיבל את הקלף שביקש, הוא יקרא בקול את המידע הכתוב עליו וימשיך לבקש קלפים נוספים. אם לא קיבל – ייקח קלף נוסף מהערמה, והתור יעבור לשחקן הבא.
3. שחקן שהשלים רביעייה (ארבעה קלפים של אותו חג) יכריז על כך, יקרא את המידע שעל הקלפים וימסור את הרביעייה לשחקנים האחרים. השחקנים אחרים ישאלו אותו שלוש שאלות:
  - א. ציין את תאריך החג או שם נוסף לחג.
  - ב. ציין מצווה אחת או מנהג אחד של החג.
  - ג. ספר את סיפורו של החג או את מקורו.(לא תישאל שאלה על הקלף "החג שלי")
- אם השחקן ידע לענות על כל השאלות, הוא יזכה ברביעייה ויקבל אותה בחזרה. אם לא ידע לענות, הרביעייה "תפסל", והקלפים יוחזרו לערמה.
4. סיום המשחק: המשחק יסתיים כשיגמרו הקלפים בידי השחקנים. המנצח הוא מי שיהיו ברשותו מספר הרביעיות הגבוה ביותר (וידע לענות על השאלות על כל החגים...)

כיצד לפתוח את לימוד היחידות על בסיס משחק הרביעיות

אפשר לפתוח את לימוד היחידה בשיחה במליאה

עוד לפני שפותחים את הספר, אפשר לבקש מהתלמידים להעלות את כל המושגים והעובדות שהם זוכרים על החג המתקרב ולכתוב את המידע על הלוח. לאחר מכן כדאי לפתוח את הספר בעמוד הראשון ביחידה ולבדוק אם יש בו מידע נוסף על זה שהתלמידים הזכירו. לאחר השיחה מפנים את התלמידים להכנת הקלפים למשחק.

אפשר לפתוח את היחידה בהכנת הקלפים

ולאחר הכנת הקלפים לשוחח על מושגי היסוד הקשורים לחג. כדאי לשאול שאלות, כגון: מה כתבתם בקלפים של "שמות החג"? מה כתבתם בקלפים של "מנהגי החג"? אילו פרטים זכרתם מהחג בשנה שעברה? איזה מידע חדש על החג למדתם מהפתקים שבספר? האם יש מושג או עניין שאינו ברור מספיק? מה אתם אוהבים במיוחד בחג הזה? וכו'.

2. תעודת זהות

אם אינכם מעוניינים לפתוח את הוראת היחידות העוסקות בחגים בהכנת קלפים למשחק, אפשר להתחיל בהכנת תעודת זהות לחג. דרך זו מתאימה הן להוראת היחידות העוסקות בחגים, הן להוראת היחידות העוסקות בימי זיכרון. התלמידים יתבקשו **לדלות מידע** מטקסטים (מ"לוח הפתקים" שבכל היחידות העוסקות בחגים או מהטקסט המידעי שבדף השער בכל היחידות העוסקות בימי זיכרון); **למיין** אותו ולסכם אותו.

דוגמאות לתעודת זהות שאפשר לבקש מהתלמידים למלא:

תעודת זהות ל.....

1. תאריך: .....

2. תאריכי האירוע האלו
מציינים: .....

3. דברים שלווים
ביום הזה: .....

אזור

תעודת זהות ל.....

1. תאריך האירוע: .....

2. שמות האירוע: .....

3. סיפור האירוע
או מקורו: .....

4. מציינים האירוע
או מנהגיו: .....

5. דברי האחרון עליי האירוע
(משפט קצר): .....

אזור